

TRAMVAJ Č. 1852

EDWARD LEE

Carcosa

EDWARD LEE

TRAMVAJ Č. 1852

Vyšlo také v tištěné verzi.

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

Copyright © Edward Lee, 2010
Published by arrangement with the author
Překlad (translation) © Milan Žáček, 2019
Obálka (jacket illustration and design) © Dawid Boldys,
Shred Perspectives Works, 2019
Czech edition © Carcosa – Tatiana Žáčková, 2019
ISBN 978-80-88243-25-0

ISBN 978-80-88243-25-0 (tištěná verze)
ISBN 978-80-88243-30-4 (mobi)
ISBN 978-80-88243-31-1 (ePub)
ISBN 978-80-88243-29-8 (pdf)

PROVIDENCE, RHODE ISLAND

1934

Pohled osamělého spisovatele upoutala, jak tomu bývalo často, když usedl ke svému pracovnímu stolu s nadějí, že uslyší šepot Múzy, přízračná vyvýšenina Federal Hillu. Ta nepopsatelná podívaná, skvící se za okenními tabulkami ve vzdálenosti více než tří kilometrů západním směrem, z důvodů, jež tento hubený, nahrbený muž neuměl blíže vysvětlit, opanovávala jeho estetické vnímání tak silně, že je snad měla dokonale zahltit. Kousek od dokonalého středu střechami ověšeného kopce čněla černě zašlá silueta kostela sv. Jana, jehož chladná novogotická okna působila dojmem, jako by mu krhavý pohled opětovala s chápatým zoufalstvím. Spisovatel si byl jistý, že jednoho dne v něm tato morbidní a mimořádně zlověstná budova zapálí doutnák nového příběhu, leč, jak tomu u tvořivě založených osob často bývá, příběh v nich nemůže vzniknout bez příhodného katalyzátoru.

Totéž bylo možné říci o jeho současném dílku, zatím zběžně pojmenovaném „Cosi v měsíčním světle“, ne tak úplně povídce, nýbrž jakýchsi povrchních poznámkách pro něco, co by jí někdy mohlo být. Text se vznášel kolem výrazného a nadmíru uhrančivého obrazu, který na muže učinil mocný dojem v jednom nedávném snu: zchátralé tramvaje rezavějící na železných kolejnicích, nad níž jako bezvládné pupeční šňůry visely zplhlé troleje. Plochy vozu s krytou plošinou hyzdil nezdravě žlutý nátěr, jenž dopravnímu prostředku dodával až jakéhosi žloutenkovitého vzezření. Černá, přes šablonu nanesená písmena, již poněkud vybledlá, jej označovala jako *Tramvaj č. 1852*.

Tento snový výjev spisovatele nesmírně znepokojil stejně jako postava řidiče, která se v proměnlivém měsíčním přísvitu natočila, aby mu nastavila ohydnou tvář, již tvořil především bílý, masitý kuželovitý rypák, vybíhající do jediného krvavě rudého chapadla...

Muž toužil tento obraz, podobně jako onu impozantní novogotickou stavbu, ujařmit a poté vplést do silného makabrozního příběhu. Ale co naplat – věděl, že bez náležitého katalyzátoru nezplodí více než jednu stránku marné kakografie. Takové bylo prokletí chudého a stárnoucího psavce.

Cvaknutí chlopně ve dveřích ho upozornilo, že mu byla právě doručena pošta. Místo nepříjemného účtu nebo – čehož se bál nejvíce – příkazu k vystěhování zjistil, že na něj čeká obálka z konopného papíru. V horním levém růžku nebylo žádné jméno, pouze newyorská adresa. Dlouhými útlými prsty z obálky vymanil graficky elegantně zpracovaný, byť nikterak pode-

zřele lechtivý časopis. Výmluvná písmena uváděla poněkud zvláštní název EROTESQUE s podtitulem: *Příběhy pro vytříbeně výstřední čtenářstvo*. Obálku tvořil byzantinsky rafinovaný dřevoryt, vyvedený stylem, jenž upomínal na Franka Utpatela.

Stylem, povšiml si adresát časopisu, leč sotva námětem.

Dřevoryt zobrazoval siluetu, jež – po důkladném prozkoumání – mohla patřit toliko éterické a zároveň vlnadné ženě, nepopíratelně obnažené a uvelebené v chlípně sugestivní póze.

V příloženém dopise, naťukaným úhledným strojopisem, stálo toto:

Milý pane Lovecraftere,

omluvte, že Vás obtěžuji touto nevyžádanou pozvánkou. EROTESQUE je periodikum s limitovanou, privátní distribucí vydávající beletristická díla toho nejneobvyklejšího, nejvýstřednějšího a nejikonoklastičtějšího obsahu, s erotismem coby ústředním motivem. Naši čtenáři si žádají sexuálně laděnou prózu odtěch nejlepších a nejnávatorštějších současných autorů – autorů, jako jste Vy. Jsme všemi deseti pro příběhy, v nichž mé své místo nadpřirozeno, experimentálně, da-da, alternativní historie a antiautoritářské prvky. Přijmete-li naši výzvu, zašlete nám rukopis ve dvojitěm řádkování, o nejméně sedmi tisících slovech.

S případnou kontroverzí svého díla vydaného ve sborníku, jako je EROTESQUE, (ani se souvisejícími cenzurními důsledky) si hlavu lámat nemusíte; Váš příspěvek bude vydán pod pseudonymem a všechny pseudonymy zde držíme v co nejpřísnější tajnosti. Patrně by Vás překvapilo, kolik Vašich kolegů u nás pravidelně vydává.

Platíme více, než je v literární sféře běžné; rovněž jsme srozuměni s tím, že obdivované autory Vašich kvalit není třeba před uvedením na našich stránkách „prověřovat“, pročť první polovinu honoráře vyplácíme PŘEDEM. Dovoluji si přiložit šek na 500 dolarů. Druhý šek s totožnou částkou Vám bude doručen po odevzdání rkp. Nestanovujeme žádný termín, kdy máte dílo dodat.

Pokud jsme nezbudili Váš zájem, nebo jste pod příliš silným tlakem svých publikačních závazků, šek nám jednoduše vraťte v příložené ofrankované obálce s předepsanou adresou a přijměte naše díky za zvážení tohoto návrhu.

Bylo by nám ctí, kdyby se Vaše vynikající dílo mohlo objevit i na stránkách EROTESQUE.

Se srdečným pozdravem,

F. Wilcox

Bylo by zbytečné tlumočit rozsah spisovatelova překvapení a nadšení. Šek na 500 dolarů v ruce a příslib dalšího po odevzdání díla? Takové sumy zásadně překonávaly všechno, co se dosud odehrálo v literární kariéře tohoto chudého psavce! *S takovým balíkem?* uvažoval. *To bych mohl doplatit zbytek tetina účtu za pobyt v nemocnici, a ještě bych měl na náš roční nájem!* Když mu plně došlo, jaké nabídky se mu dostalo, dal průchod otřepanému a velmi energickému výkřiku: „Panebože!“

Viditelně se třásl, když se poté posadil, aby se začel!...

Časopis, jak bylo zřejmé, existoval pro vskutku subverzivní čtenářstvo. Adresát této tiskoviny seznal, že povídky na jeho stránkách jsou profesionálně psané, přitažlivě a poutavě promyšlené a pompézně podané. Leč jedno nebylo možné popřít: byly pornografické. Proto se toto periodikum distribuovalo „privátně“, poněvadž beletrie tohoto ražení by prakticky všude byla považována za protizákonnou. Ačkoliv se našemu psavci zoufale nedostávalo peněžních prostředků (v zimě měl hluboko do kapsy jako ještě nikdy předtím), sám pro sebe si musel přiznat, že pornografii může jen sotva schvalovat; a přesto, na druhé straně... *Kdo jsem, abych vynášel nějaké soudy? Porušuje se zde zákon?* S velkou pravděpodobností ano. Zároveň však musel uznat, že většinu obsahu *Erotique* tvoří díla vyznačující se nevšedním řemeslným mistrovstvím a úchvatnou obrazností (jakkoliv chlípná tato obraznost mohla být), a stejně tak musel uznat, že po jejich přečtení pocítil vzrušení nanejvýš živočišného a choulostivého druhu – o účinnosti umu jejich autorů proto nemohlo být pochyb. Jak rychle se rozhodl, že nabídku přijme, nedokázal s plným vědomím říct. *Zaprodá své skrovné nadání?* *Ne*, odpověděl si se značným důrazem. Nabídku vnímal jako výzvu, a výzvu žád- ný spisovatel, který za něco stojí, nikdy neodmítne...

Všechno to byly samozřejmě jen prázdné řeči, laciné hledání logického zdůvodnění. Po psaní pornografie nijak netoužil, ale *peníze potřeboval*, kručínál, a neustálé konzumace studených fazolí a týden starého sýru už měl tak akorát!

Takže...

V mysli se mu začal odvíjet tento monolog: *V průběhu života ohromující a ochromující trýzně jsem zakusil nesčetná ponižení a nezdar. Jako dítě jsem byl sekýrován, do osmi let jsem musel chodit v dívčích šatech, společensky jsem byl utlačován do té míry, že jsem nebyl schopen dokončit střední školu... Za almužnu píši pro hňupy, kterým masíruji jejich marnivá ega tím, že je jejich jménem nechávám podepisovat prózu a poezii ze své vlastní dílny. Vedl jsem si tak neobratně, že jsem musel skončit jako podomní prodejce,*

a za pár drobných jsem plnil obálky. Jako trouba a omezenec jsem stával v nevytopené pokladně kina a prodával lístky uštěpačně a jízlivé lidské lůze. Teď budu přinejmenším něčím, co stojí za pozornost:

Pornografem!

Než se však po tomto váhání odhodlal dostat pisatelovu lichotivému náзору na svůj talent, jal se zevrubně listovat svým poměrně nedávným vydáním newyorského telefonního seznamu (které měl neustále po ruce s ohledem na své časté návštěvy tohoto města); a přesně jak očekával, ve firemní části nenašel jediný kontakt na *Erotique*, ačkoliv...

Povzbudilo jej, že v dlouhém výčtu Wilcoxů našel i jméno Wilcox, Frederick – se stejnou adresou, jaká byla uvedena na obálce. Dávalo určitý smysl, že vydavatel necudné literatury nebude mít oficiální sídlo, a zvolí spíše možnost udat adresu šéfredaktorova bydliště.

Pohládl si výrazně vyčnívající bradu a uvažoval: *Myslím, že bych panu Wilcoxovi mohl zatelefonovat z aparátu v penzionu přes ulici... ale po krátkém zvážení této možnosti dospěl k závěru, že takového kroku není zapotřebí. Místo něj dospěl k rozhodnutí: Mám před sebou pěkný kus práce... a bylo to rozhodnutí, které mu vlilo krev do žil!*

Ano, jenže *co* přesně napíše?

Už si vybral, jaké použije *nom de plume*. Bude vystupovat pod pseudonymem Winfield (což bylo křestní jméno jeho otce) Greene (což bylo dívčí jméno jeho bývalé manželky, a pro autora literární pornografie nádherně příhodná volba. Ta žena byla totiž přímo nenasytná! Když spal, měla ve zvyku se mu nabodávat na rozkrok, jako by byl nějaký noční automat pro zajištění jejího uspokojení!). Děj jeho příběhu – to však bylo něco jiného. Už dávno zjistil, že snaží-li se na tvůrčí cíl napasovat vědomé myšlenky, pokaždé se dočká pouze žalu a zmaru, které mu odčerpávají umělecké sebevědomí. Vydal se do ulic, aby se jimi volně prošel, jak to míval často ve zvyku, a doufal, že mu na pomoc přispěchá *podvědomí* pana Freuda. Krátce poté by mohly s určitou pomocí přispěchat i Dantovy Múzy, nebo po tom alespoň toužil. Jakmile odbočil na Benefit Street, začaly se v něm rozněcovat jisté náznaky řešení. Rozhodně nebude moci využít své „Prastaré“ – pokud by tak učinil, mohl by se rozloučit s veškerou pseudonymitou! –, ale novými okultními svrsky by mohl nanejvýš vhodně zamaskovat to, co jeho přítel Belknapík označoval za jeho „ctulhuovské panoptikum“. Tímto manévrem by nejenže skryl svou autorskou totožnost – a zajistil, že nedojde újmy jeho osobní pověsti –, ale získal by tak možnost procvičit si nepoužívané tvůrčí svaly. Jak míval ve zvyku, stvoří tím hrdinu, který bude zrcadlit aspekty jeho vlastního charakteru, a toho rázně uvrhne do nanejvýš *nezvyklého* obscénního nebezpečí.

Přidušeně se zasmál – nepříjemným, vysoko posazeným smíchem.

Najednou mu takový úkol připadal nesmírně zábavný!

Ale běda, má-li dosíct úspěchu, úsilí z nabuzení mu stačit nebude. *Kruci! Potřebuji nápad!*

Proplacení velkorysého bankovního šeku sice mohlo trvat více než týden, ale měl u sebe nějaký ten dolar a vzhledem k tomu, že, svým způsobem, bylo co slavit, hodlal své štěstí zajist konzervou pečených fazolí značky Heinz – a měl za to, že ho naprosto uspokojí i jejich studená verze – a zapít šálkem připraveným z dózy mleté kávy značky Postum. (Jiné značky chutnaly jako kakovodémonické zvratky! *Fuj!*) Zamířil proto do malého Weybossetova krámku a za několik mincí na drobné útraty požadované věci nakoupil u hokynáře s lišáckou tváří (zavilého odpůrce zestátnění církve), který neměl slušného slova pro vládu, jež znenadání zvýšila cenu benzinu na sedm centů za galon a zlato na devatenáct dolarů za trojskou unci.

V tichosti se s pokývnutím hlavy usmál a chopil se svých věcí, právě když k pultu přistoupil mrzutě se tvářící, ale elegantně oděný pán poměrně korpulentní postavy, který nabručenému prodavači podal patrně lékařský předpis, neboť součástí krámku bylo i malé *apothecarium*.

Hokynář za pultem se ještě víc zakabonil, zmizel v zadní části krámku, načež se kvapem vrátil s čímsi, co nemohlo být nic jiného než balíček profylaktických pomůcek. Muž s kávou a fazolemi na něm dokonce přečetl výrobce a přesné označení: GOODYEAR & HANCOCK – VULKANIZOVANÉ ANTI-KONCEPČNÍ NÁSADCE. Kupující působil dojmem, že je mu takový nákup žinantní, a podle všeho ho ještě více znervózňovala spisovatelova přítomnost coby svědka celé transakce.

Třebaže vláda neustále mluvila o odvolání padesát let starého Comstockova zákona (kterým se zakazoval prodej těchto hanebných prostředků), spisovatel s odvoláním něčeho takového bezmyšlenkovitě nesouhlasil. Porušení předpisu se považovalo za federální zločin, jenž se trestal – podle jeho mínění zcela správně – pětiletým odnětím svobody a nucenými pracemi. Když společnost ztratila značné množství mladých mužů ve světové válce a následně dalšího půl milionu duší – kupodivu opět většinou mužského pohlaví – při hrůzné epidemii španělské chřipky, mohlo být něco zrůdnějšího než *podporovat* vilné hédonisty v tělesném obcování prostém špetky odpovědnosti? Síla Ameriky jednoznačně pocházela z tvrdé práce a novátorských myšlenek jejího *lidu* a obcházení potřebného navýšení porodnosti v zájmu prostopášnosti se jevilo jako do očí bijící urážka nejen logiky, nýbrž i základní mravnosti. Podle zákona tyto pomůcky, někdy nazývané „kondomy“ nebo, v hovorové mluvě „gumy“, měly používat pouze náležitě sezdané páry buď na ochranu před již existující chorobou, nebo k umožnění pohlavního styku mezi manželem a manželkou, která bude v případě otěhotnění s velkou mírou pravděpodobnosti vystavena zdravotním komplikacím.

Tělnatý zákazník hned po zaplacení zamířil na rozpacích k východu, ale ještě před odchodem na něj halasný hokynář stačil zahalekat: „A ne abyste je používal s těma courama venku, vašnosto! To byste se dostal do křížku se zákonem! A ty špindíry jsou stejně prolezlý syflem, kterej zrovna tyhle pomůcky rozpouští!“

Zákazník nemohl odejít ve větším spěchu.

Hokynář poté upřel svůj podmračený výraz na shrbeného spisovatele. „Vy se mnou souhlasíte, vidíte, pane?“

„Rozhodně,“ odvětil autor a odešel.

Takto, naznal zkormouceně, dopadly „potluchy“ ze starých dobrých časů – staly se z nich nepříjemné a často nepřátelské tirády. Konfrontace nebyly jeho silnou stránkou, ale hokynáře v jednom bodě nemohl nařknout z přehánění; šlo o onen stále se zvětšující počet „cour“, nabízejících své služby na těchto kdysi tak důstojných třídách. Teprve venku na ulici, zatímco na střechemi podřobaném horizontu začínalo planout zapadající slunce, pochopil, co měl nevrlý hokynář na mysli. Na několika nárožích postávaly ženštiny té nejhorší pověsti, tulačky s prázdnými tvářemi a hladovými očima, oblečené v křiklavých svršcích. Zdálo se, že tyto ubohé a amorální poběhlice se do skličující míry rozhojnily. Poněvadž šlo o oběti ekonomických nezdarů prezidenta Hoovera nebo jednoduše povalčky chtivé snadného výdělku, měl co dělat, aby všechny neodsoudil. Jedna taková bytost s lehkým čepcem a lstivým úsměvem mu prstem pokynula, aby za ní přešel na druhou stranu ulice. V tom jí samozřejmě nevyhověl, načež před ním jiná, bezostyšně se holedbající tím, že nemá podprsenku, a vykračující si nelichotivým stylem vulgárního ptáčete, postupně zpomalila a položila mu otázku, zda by si za dolar nechtěl užít trochy její společnosti.

Ujistil ji, že po ničem takovém netouží.

Kde jsou četníci, když je jich třeba?!

Zatímco čekal na nároží, až kolem prodrkotá několik automobilů, uslyšel, jak k němu ze vzdálenosti několika bloků doléhá cinkot tramvaje, a poté...

Poté...

Onen okamžik ho zvláště ujařmil. Zůstal nehybně stát, v hlavě jako by se mu rozezvučely jakési monotónní tóny, ne nepodobné nepřičetnému pískání na flétnu jeho posla-poloboha Nyarlathotepa; a veškerá jeho obrazovnost a schopnost racionálního uvažování v něm ustrnula ve stavu, který se nedal nazvat jinak než naprostou aposiopesí...

Antikoncepční násadce, zadunělo mu v hlavě a potom –

Cinkání vzdáleného tramvajového zvonku. Potom –

Prostitutky...

Tyto tři koncepty (dva vizuální, jeden sluchový) mu probleskly hlavou a vyústily v bezprostřední radost, jež měla za následek, že se na místě doslova zatetelil.

Proč? můžete se ptát.

Poskytly mu tvůrčí záblesk, po němž tak toužil a který je v životě spisovatele takovou vzácností. Tyto jednotlivé představy mu do rukou vložily *katalyzátor*, po němž se tak zoufale pídil.

A právě v tomto dále nedělitelném zlomku sekundy Howarda Phillipse Lovecrafta napadla jeho povídka pro pana Fredericka Wilcoxe a jeho utajované periodikum s názvem *Erotisque*.

Během několika minut byl zpátky ve své komůrce a s vodou postavenou na kávu a perem v ruce začínal psát svůj nový příběh...

TRAMVAJ Č. 1852

WINFIELD GREENE

Kapitola první

Jmenuji se Morgan Phillips a své zážitky líčím s nadějí, že tím své myslí – a veškerým případným zbylým pozitivním vzpomínkám – ulevím od jistých zhoubných a těžko myslitelných obrazů, jež mne neustále pronásledují...

... a budou pronásledovat, jakkoliv dlouho ještě bude existovat Země.

Do New Yorku (toho doupěte hluku a obludných puchů) jsem se přemís-til z nutnosti a nikoliv – zdůrazňuji *nikoliv* – v důsledku toho, že jsem byl před dvěma lety na Brownově univerzitě odvolán z postu profesora mytologie a antických dějin. Příčinou této neblahé události byla celá ta nešikovná a hamižnost vyvolaná pohroma, pro niž v současné době existuje označení „Velká hospodářská krize“ a v jejímž chaosu již nezbyl prostor pro učitele humanitních oborů. V těchto těžkých časech živoření na hranici chudoby a pětadvacetiprocentní nezaměstnanosti dokázali setrvat na svých pozicích pouze akademici kvalifikovaní pro výuku matematiky a přírodních a praktických oborů. Pro nás ostatní (učitele dějepisu, literatury a svobodných umění) zdroje vyššího vzdělávání vyschly.

Sem, do této odporné metropole betonu, špíny a hluku, jsem se ve skutečnosti vydal s neotřesitelnou nadějí, že se mi podaří odhalit místo pobytu Seliny, mé sestry a jediného sourozence, která do New Yorku zavítala před asi pěti lety, neboť si zde u proslulého obchodního řetězce obchodů pánskou konfekci Monroe Clothiers našla místo účetní s týdenní mzdou ve výši 14 amerických dolarů. V současnosti by jí bylo osmadvacet (je o sedm let mladší než já) a je pravda, že při svém tehdejší mládí pocítila neodolatelnou cestovatelskou touhu. „Toužím po nových obzorech, Morgane,“ naléhala na mne před pěti lety za úpěnlivých pohledů svých zářivých očí a nezkratného nadšení. „Po nových místech a po nových lidech, s nimiž bych se mohla seznámit, a *neboj*, psát ti budu každý týden!“ Což svědomitě činila tři léta, dokud její nikterak zlověstná a po celou dobu veskrze energické listy znenadání neustaly a místo nich se nerozhostilo přízračné ticho. Buď osud, nebo bůh, v němž Selina na rozdíl ode mne věřila, vše zaonačili tak, že sestřino zmizení téměř na den kolidovalo s mým vlastním politováníhodným odvoláním z Brownu. V 10:06 jsem tehdy bez jediného zaváhání usedl do vlaku směr Penn Station, a od té doby jsem zde.

Nebo přinejmenším, v jistém *smyslu*...

Když jsem poprvé ušel toto nepřehledné bludiště zločinu a šklebících se, neoholených tváří, musel jsem v sobě potlačit úlek; úlek, kterým ustrnul můj krok a který mi ochromil mysl – obklopovala mne kolotající městská *masa* špinavě oděných těl zjevně všemožného původu kromě toho anglikánského; těl, která se úskočně pohybovala ulicemi plnými odpadků, ulicemi